

Maanteiden hoidon uusi urakkamalli

Magnus Nygård

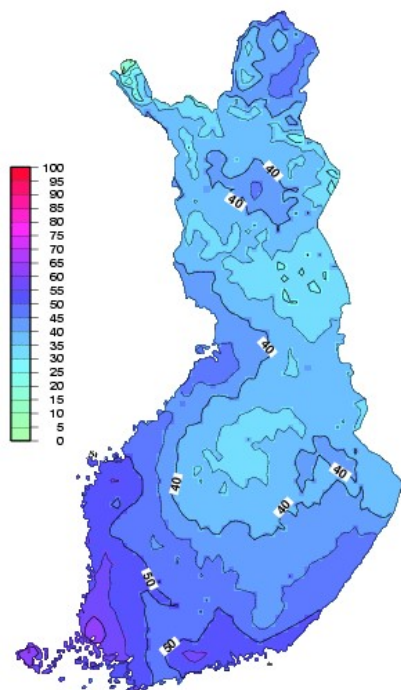
13.2.2020

Muuttuneet sääolosuhteet

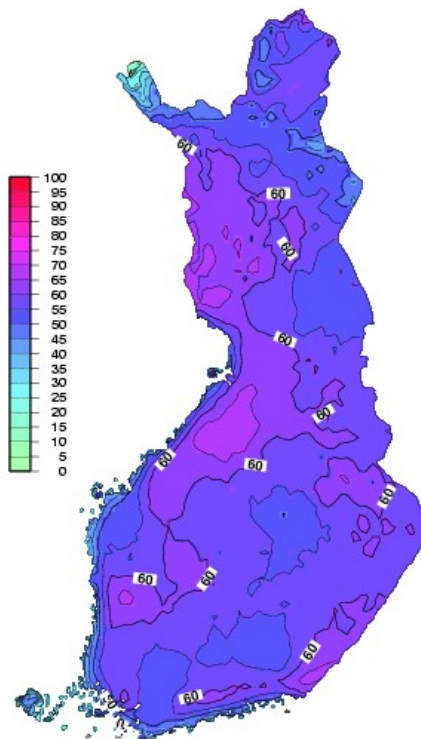

Ilmasto muuttuu (lämpötila alle 0 °C/kertaa vuodessa)

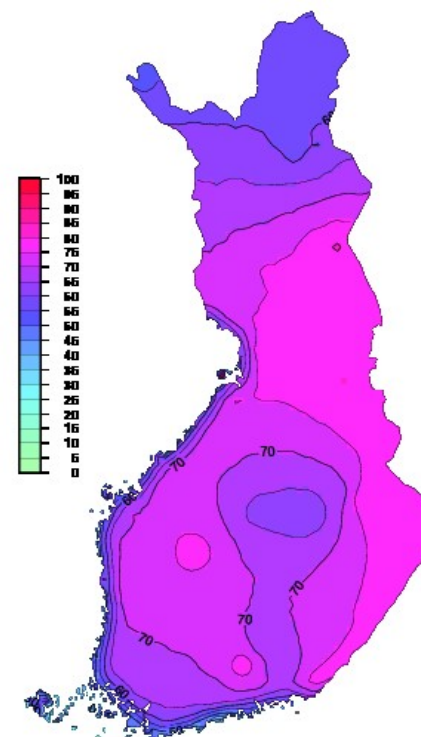
Talvi 05 - 06
("vanhanajan talvi")

Talvi 06 - 07
(lauha talvi)

Talvi 14 - 15
(erittäin lauha talvi)

Talvikelit todella haastavat

- Viime talvien sääolosuhteet ovat olleet poikkeuksellisen vaikeat sekä tienpidolle että radanpidolle ja myös liikenteelle.
- Paljon negatiivista palautetta talven olosuhteista sekä sidosryhmiltä että yksittäisiltä kansalaisilta.
- Kritiikki on kohdistunut olosuhteisiin ja laatuvaatimuksiin, mutta myös urakointitapaan ja valvontaan.
- Sosiaalinen media tuo asiat esiin nopeasti ja laajasti.
- Emme voi tyytyä nykytilanteeseen. Teiden ja ratojen talvihoitoa on kehitettävä ja tehostettava monipuolisesti.

IISALMEN SANOMAT
YLÄSAVOLAISTEN ÄÄNENKANNATTAJA
VUODESTA 1925

PÄÄTOIMITTAJA
Kari Angeria
017 8351 312
kari.angeria@iisalmensanomat.fi

Pääkirjoitus

Mahtava luistelumarssi

Vieremäläisten Ahti-Pekka Vornasen ja Lassi Heiskasen luistelutempaus Kauppinmäentiellä on saanut huimat mittasuhteet. Maanviljelijöiden tarkoituksena oli kiinnittää huomio teiden kunnossapitoon, ja idea todellakin onnistui. Videota on katseltu eri kanavissa jo hylpeasti yli miljoona kertaa (Savon Sanomien verkkouutinen 16.1.).

MTV:n Huomenta Suomessa mielenilmausta tituleerattiin jo "luistelumarssiksi".

Tempaus oli Vornasen mukaan spontaani, mutta siinä osui kaikki kohdalleen Heiskasen karvahuatua myöten.

MTV:n haastattelussa kävi hyvin ilmi, mistä on kyse. Vika ei ole yksittäisten urakoitsijoiden, vaan koko tienpidon periaatteissa on korjattavaa. Kun ely-keskuksen kunnossapitopäällikö Pekka Rajala toteaa, että tienhoitoaikaan mukaiset laatuvaatimuk-

set täytyvät, ei vastaukseen tarvitse eikä pidä tyytyä.

Vornasen mukaan tilanne on huonontunut kymmenen viime vuoden aikana. Ongelmana on esimerkiksi se, että lumenpoistoa ei aloiteta aikanaan. Kyse ei ole välttämättä edes rahasta.

"Sen pitää olla jossakin muualla kuin konttorissa, joka päättää milloin lähdetään hiekoittamaan ja auraamaan", vieremäläiset tiivistivät.

Liikennevirasto on muuttamassa teiden kunnossapidon urakointiperiaatteita. Pohjois-Savon ely-keskuksen Liikenne- ja infrastruktuuri-vastualueen johtaja Tommi Huttunen on kertonut, että urakointiin toivotaan enemmän valinnanvapautta. Aura-auto voisi uuden ajattelun mukaisesti lähteä liikkeelle jo ennen kuin urakassa mainitun lumen vähimmäismäärä olisi täynnä. Kuulostaa järkevältä. Tien päällä on varmasti paras tieto.

Anni Nieminen
anni.nieminen@iisalmensanomat.fi

”Vika ei ole yksittäisten urakoitsijoiden.”

Teiden talvihoidon kehittämisohjelma

- Talvihoidon toimintalinjat päivitetään kevään aikana

- hoitoluokkien kriteerit
- laatuvaatimukset
- toimenpideaajat
- täsmätoiminta

- Uusi teiden hoidon alueurakan urakointimalli 2019 alkaviin urakoihin

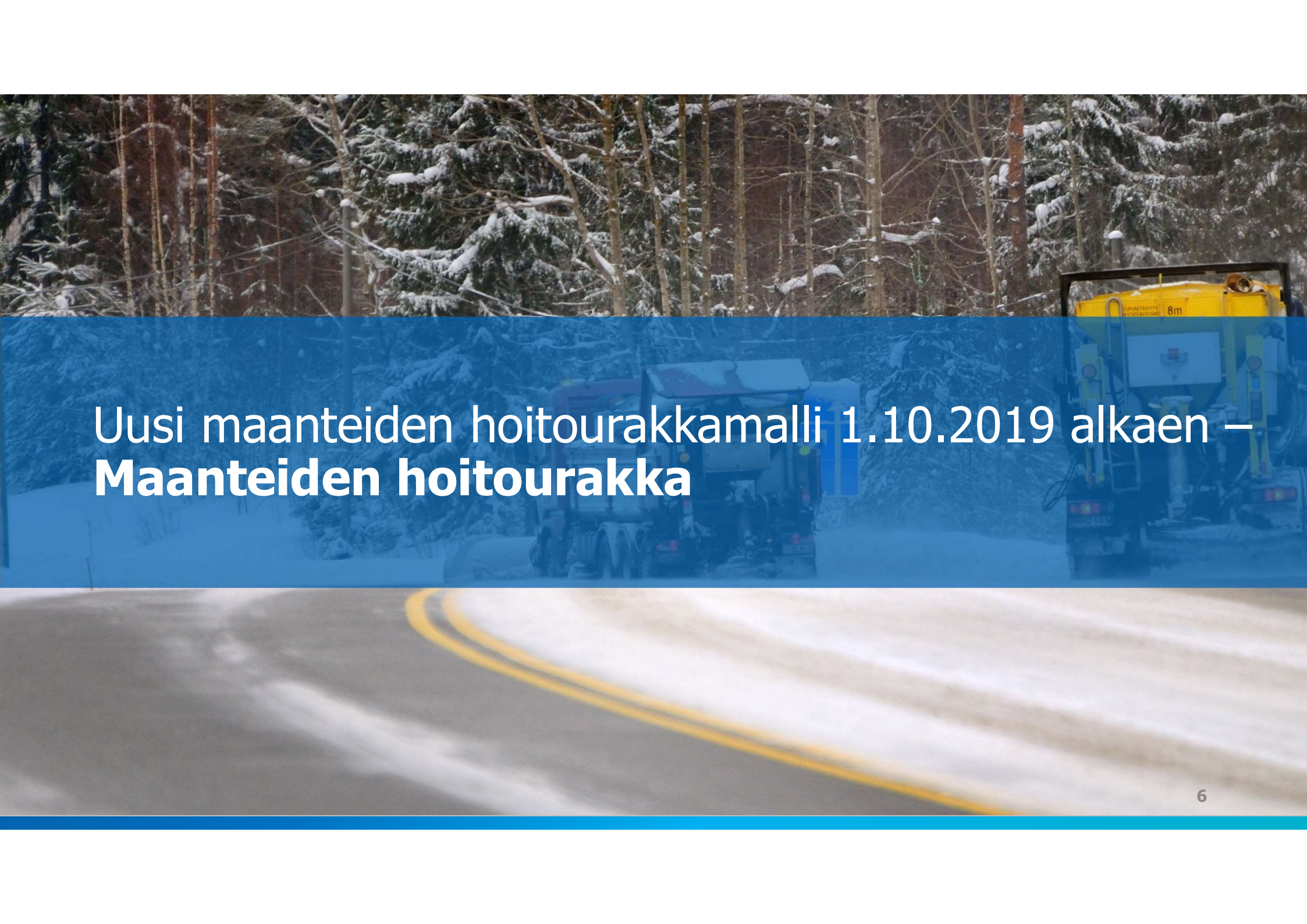
- **vuorovaikutus**
- **nopea reagointikyky**
- **tavoitehinta**

- Jatketaan digitalisaation kehittämistä ja hyödyntämistä

- kelitieto, ennusteet
- analyysit
- toteutus
- valvonta

- Tehostetaan tiedottamista

- aktiivinen
- oikea-aikainen
- faktapohjainen viestintä

The background image is a composite. The top half shows a dense forest of evergreen trees heavily laden with snow. The bottom half shows a road maintenance truck, likely a snowplow or spreader, operating on a snowy road. The truck is yellow and white, with the number '8m' visible on its side. A blue semi-transparent banner is overlaid across the middle of the image, containing the text.

Uusi maanteiden hoitourakkamalli 1.10.2019 alkaen – **Maanteiden hoitourakka**

Lähtökohtia uudelle urakkamallille

Nykyinen alueurakkamalli on kehitetty 2000-luvun alussa kilpailun avaamisen yhteydessä

- Vuosien aikana aliurakoinnin osuus on noussut, ja on jopa n. 90 %
- Kokonaishinnan osuus merkittävä

Uuden urakkamallin

- Kehitystyö aloitettu 2012
- Pilottiurakat 2014 alkaen:
 - Espoon hoidonjohtourakka 2014 - 2019 n. 30 Milj eur
 - Raaseporin hoidonjohtourakka 2016 – 2021 n. 14 Milj eur.
 - Lahden hoidonjohtourakka 2017 – 2022 n. 20 Milj, eur
- 17 urakkaa aloitti uudella urakkamallilla 1.10.2019
- 13 urakkaa kilpailutettu alkamaan 1.10.2020
- 79 hoidon urakka-alueita maanteillä

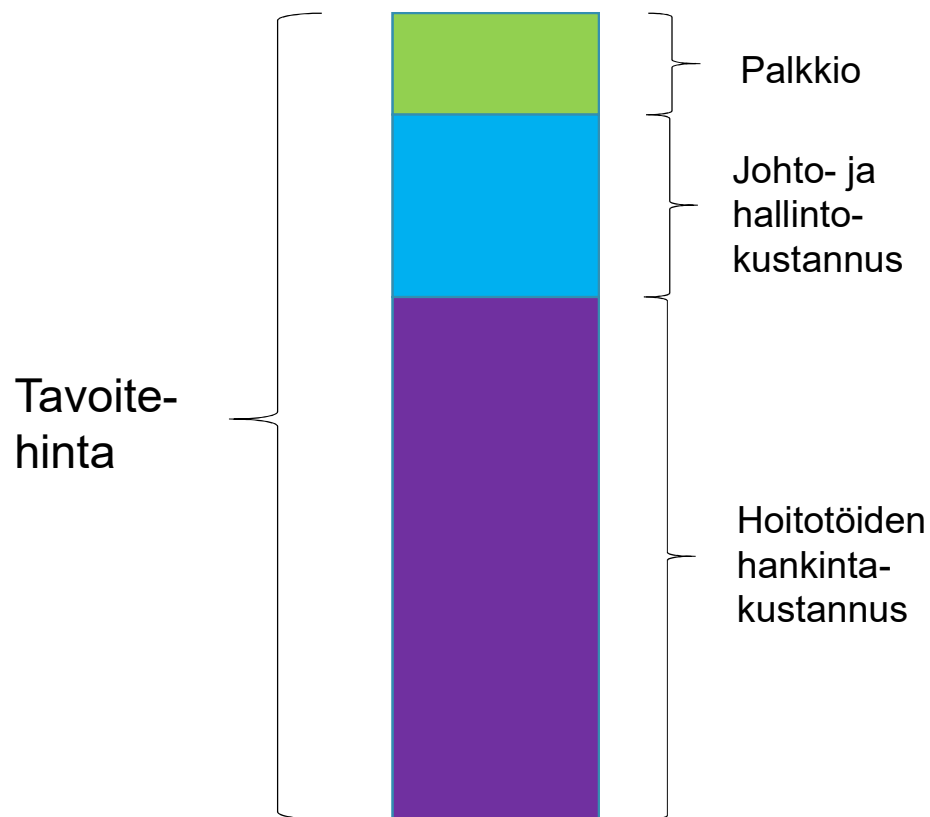
Maanteiden hoitourakan keskeisiä piirteitä

- Perustuu projektinjohto- ja allianssimalleihin sekä nykyiseen alueurakkamalliin
- Keskiössä on tienkäyttäjä ja joustava palvelu heitä varten. Malli ohjaa yhteistyön kehittämiseen tilaajan ja urakoitsijan välillä.
- Tavoitellaan mm.
 - hukan vähentämistä ja nopeampaa reagointikykyä (joustoja) muutoksiin,
 - urakointiketjun riskien jakoa ja hallintaa,
 - tilaajan, urakoitsijan työnjohdon ja alihankkijoiden osaamisen, yhteistyökyvyn, toimintamallien, turvallisuuden ja työvälineiden kehittymistä
 - laatutiedon tuottamista työn ja toimenpiteiden yhteydessä
- tukea innovointiin ja kehitystyöhön.
- **Ihmiset ratkaisevat onnistumisen.** Urakan töitä organisoivat ja johtavat henkilöt muodostavat urakan sydämen. Heidän osaamistasonsa sekä organisointi- ja palvelutaidot ovat keskeisessä asemassa urakan onnistumisen kannalta.

Tavoitteet, vertailuperusteet ja kannustimet

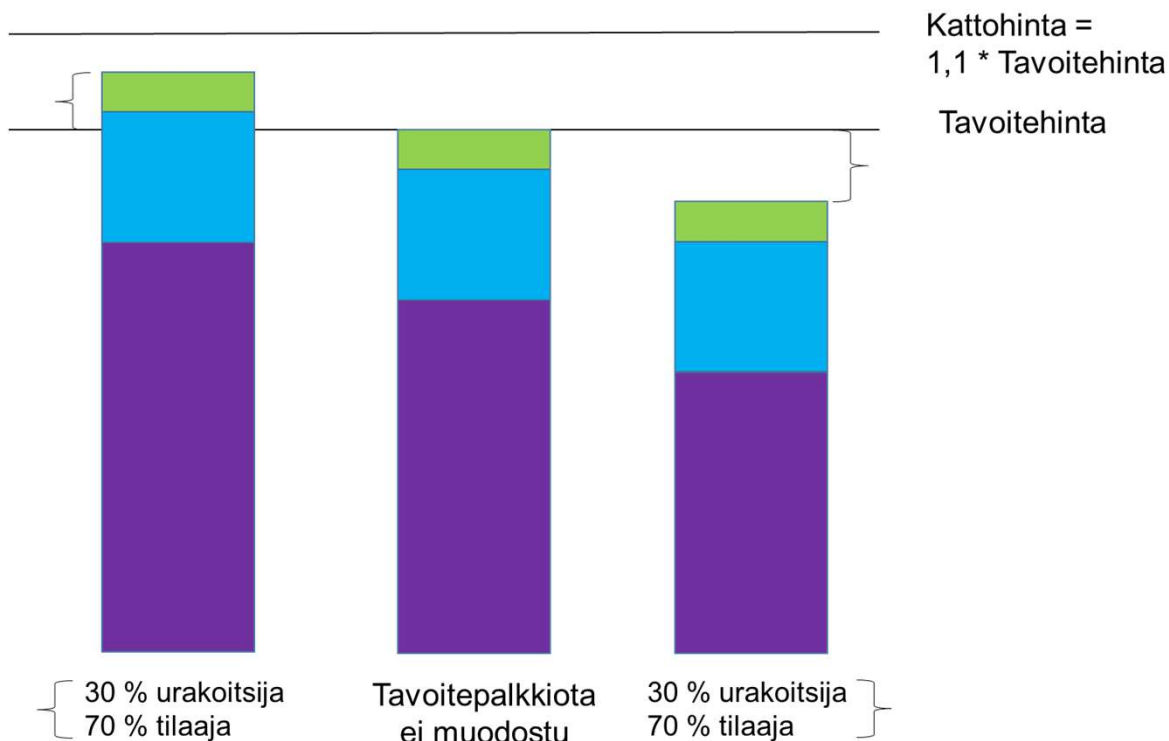
HANKINNAN TAVOITE	VERTAILUPERUSTEET	SOPIMUSKANNUSTEET
Kustannustehokkuus	<u>Painoarvo 65 %</u> Hankintakustannukset Palkkio Johto- ja hallintokorvaus	Tavoite- ja kattohintamekanismi
Tuottavuuden, yhteistyön, laadun, turvallisuuden ja asiakaslähtöisyyden kehittäminen	<u>Painoarvo 20 %</u> Keinopohjaiset lupaukset 1-4 Tulos- ja vaikuttavuuspohjaiset lupaukset 5-6	Bonus- ja sanktiojärjestelmä
Osaamisen varmistaminen	<u>Painoarvo 15 %</u> Testitulokset (Palvelu- ja organisointivalmiudet) Tenttitulokset (Asiantuntijatentti)	

Maksumekanismi

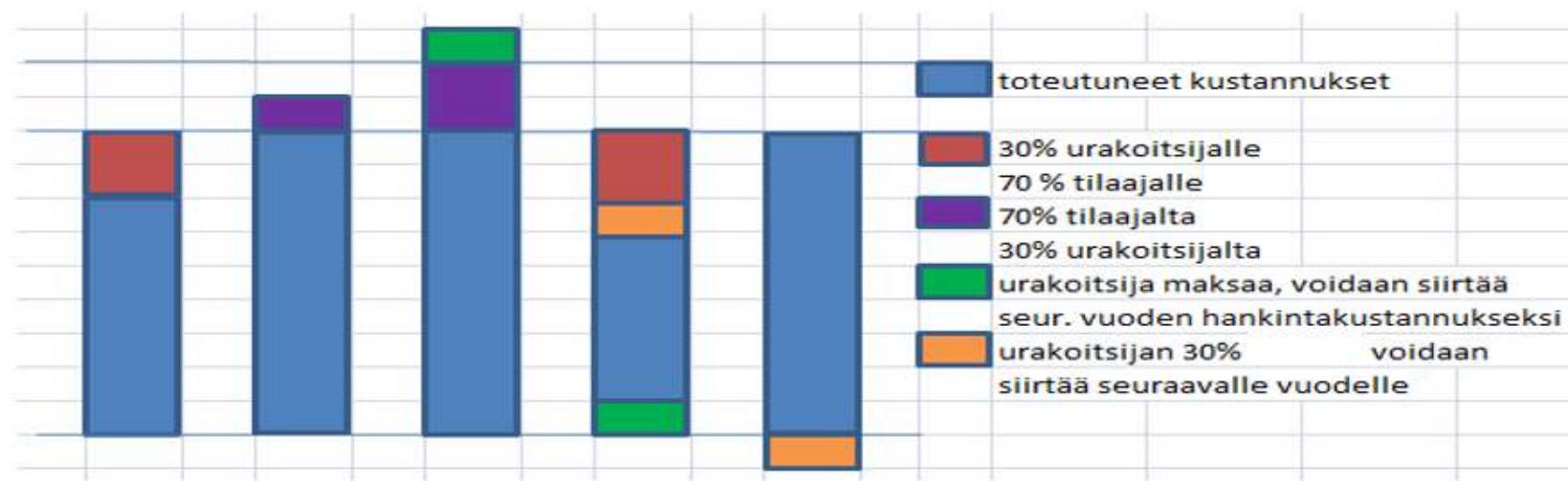
- Tavoitehinnan koostumus
 - Palkkio
 - Johto- ja hallintokustannus
 - Hoitotöiden hankintakustannukset
- Maksetaan tehdystä työstä, suoriteperusteisesti
- Aliurakoiden hintaperuste voi olla muukin, esim. kiinteä

Tavoitehinnan alitus / ylitys

- Tavoitehinnan alitus muodostaa tavoitepalkkion
 - 30 % urakoitsija
 - 70 % tilaaja
- Tavoitehinnan ylitys jaetaan vastaavasti
- Kattohinta = $1,2 \cdot \text{tavoitehinta}$

Vuosikustannusten vaihtelu (esimerkki)

- Palkkio sisältää urakoitsijan yleiskulut mukaan lukien riskin ja katteen.
- Hoitotöiden hankintakustannuksiksi katsotaan muun muassa kaikki ali- ja palveluhankinnat, rakennus- ja hoitotuotteet sekä käyttöaineet
- Urakan johto- ja hallintokorvaus sisältää muun muassa työnjohdon palkat ja toimisto- ja informaatioteknologiakulut.

Urakan henkilöstö

- Urakan töitä organisoivat ja johtavat henkilöt muodostavat urakan sydämen. Heidän osaamistasonsa sekä organisointi- ja palvelutaidot ovat keskeisessä asemassa urakan onnistumisen kannalta
- Tilaaja määrittelee nykymallin mitoitusperiaatteilla kilpailutusvaiheen vertailtavuuden takia urakan henkilöstömitoituksen
- Määrä- ja työpanosmuutokset ovat mahdollisia urakan aikana ja henkilöstön työpanos maksetaan tarjoushinnoin toteutuman mukaan
- Henkilövaihdokset urakan aikana. Tilalle voi vaihtaa vähintään "saman tasoisen" henkilön, kun on tarjouksessaan luvannut
- Vähimmäisvaatimuksena nykyiset koulutus- ja kokemusvaatimukset sekä tentin ja testin hyväksytty suoritus

Maanteiden hoidon markkinoista

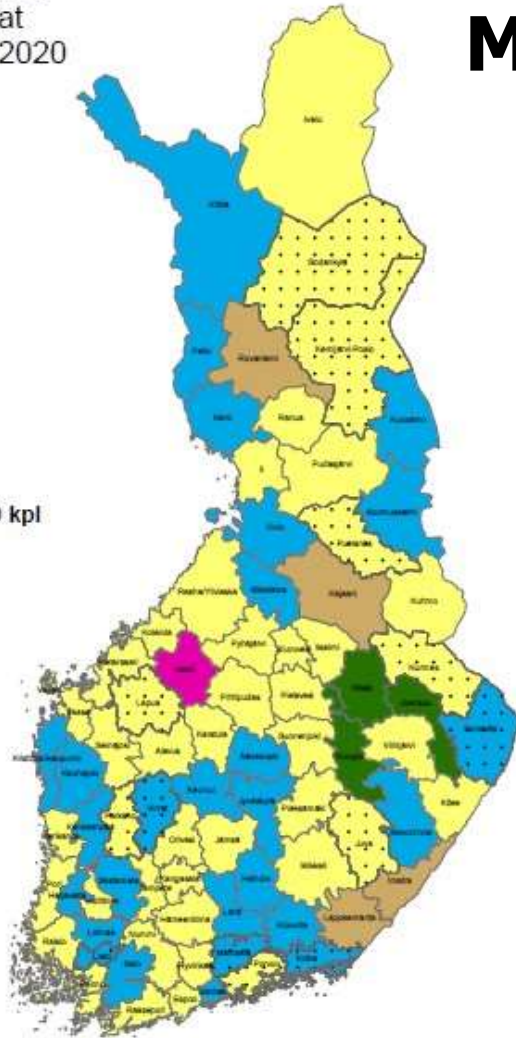

Hoidon ja ylläpidon
alueurakoitsijat
1.10.2019 - 1.10.2020

Urakoitsija

- Destia Oy 44kpl
- YIT Suomi Oy 27kpl
- NCC Suomi Oy 4kpl
- Savon Kuljetus Oy 9kpl
- Tapio Pahlkakangas Oy 1kpl
- 2020 kilpailutettavat urakat

Urakoita yhteensä 79 kpl

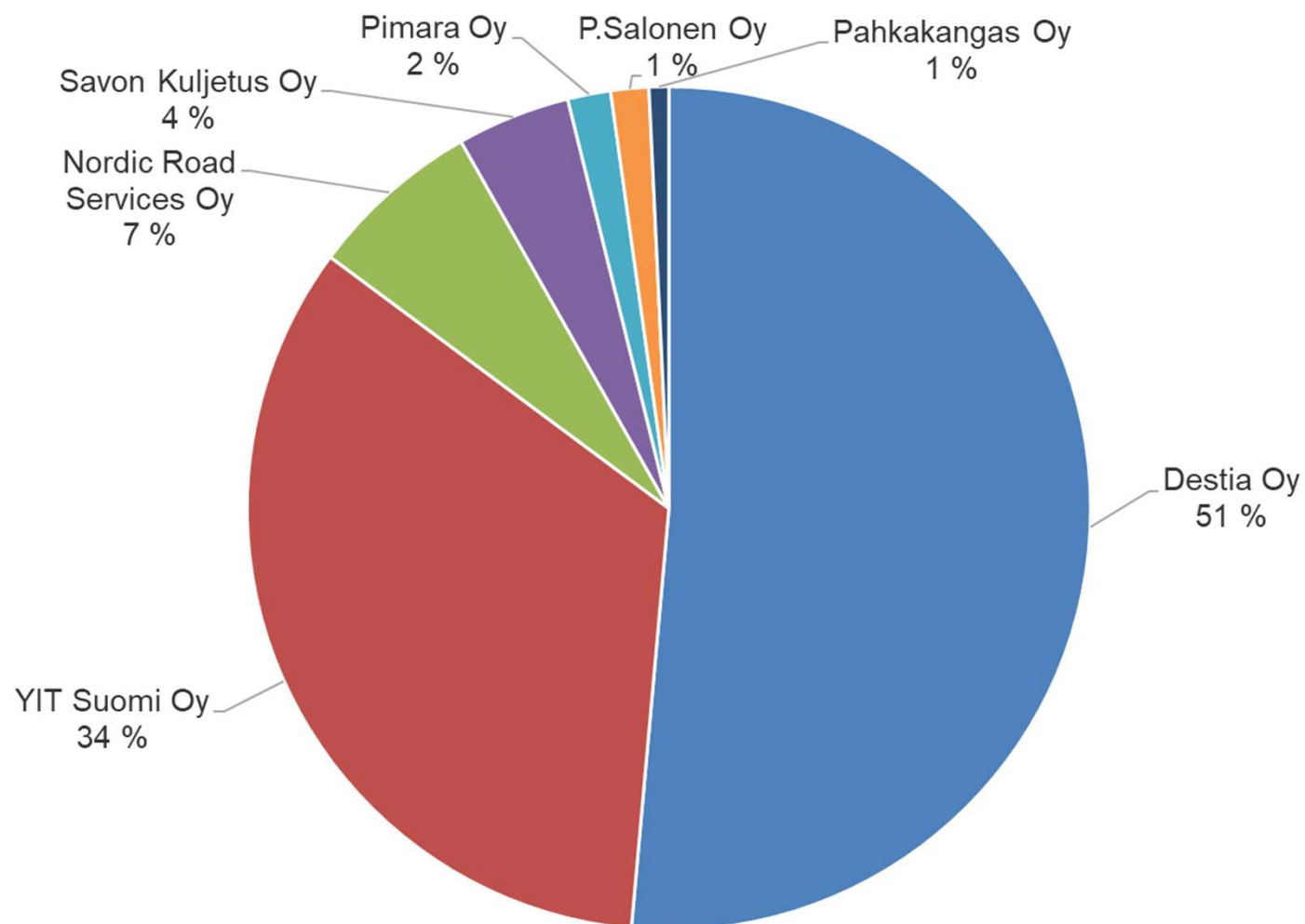

Maanteiden hoito tiivistetysti

- Maanteiden hoitourakka otetaan käyttöön koko maassa
- Hoitotöiden sisältö sama kuin aiemmin
- Tasaisempi riskienjako: tilaaja maksaa toteutuneet kustannukset sopimuksen mukaan
- Open book –periaate
- Parempi reagointi muutoksiin
- Laadun isompi painotus tarjousvaiheessa
- Keskittyminen olennaisiin asioihin entistä paremmin
- Enemmän yhteistyötä
- **Tienkäyttäjän parhaaksi**

MARKKINAOSUUDET 1.10.2020-1.10.2021

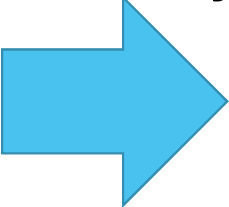

Kilpailutuksen tuloksia

- 13 maanteiden hoitourakka kilpailutettu alkamaan 1.10.2020
- Tarjoushalukkuus on kasvanut
 - 2 – 6 tarjousta / urakka
 - Keskimäärin 3,2 / urakka (vuotta aiemmin 2,3)
- Uusia tarjoajia, myös tarjouskilpailun voittaneita
- Kilpailu toimii: vertailussa ero 1. ja 2. keskimäärin 4,7 %
- Kustannukset
 - Kilpailutettujen urakoiden hinnat n. +2 % verrattuna aiempaan urakkamalliin
 - Kuitenkin alle kustannusarvioiden

Maanteiden hoidon markkinoiden kehittäminen

1. Maanteiden hoitourakka käyttöön
 - 1.1.2020 alkaen 30/79 urakkaa
2. Selvitys tarjoushalukkuudesta kyselynä sekä haastatteluina potentiaalisille yrityksille
 - Maanrakennusalalla toimivat yritykset, jotka eivät ole aiemmin tarjonneet
 - Rakennuttajakonsulttipalveluita tarjoavat yritykset
3. Vuosittainen markkinavuoropuhelu hoidon hankinnan kehittämiseksi johon nykyiset ja uudet toimijat voivat osallistua

Tilaaja haluaa kehittää aktiivisesti markkinoita

Tyytyväisyys maanteiden kuntoon talvikaudella 2018-2019

